

Катерина КОРОЛЬ

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-7084-460X>

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Службово-бойова діяльність сил безпеки і оборони України пов'язана з високою психологічною напругою та вимагає від особового складу стійкості, витривалості, а також здатності оперативно приймати рішення в екстремальних умовах.

У зв'язку з викликами сьогодення, які насамперед пов'язані з військовою агресією росії проти України, питання психологічного забезпечення та підтримки військовослужбовців і працівників інших силових структур набуває особливої актуальності. Спроможність протистояти стресовим ситуаціям, зберігати психічне здоров'я та ефективно виконувати бойові завдання залежить від якості нервово-психологічної підготовки та підтримки.

Під час виконання бойових завдань військовослужбовці часто стикаються з високим рівнем фізичної та психічної напруги, що викликає серйозні наслідки для психічного здоров'я. Це може призвести до розвитку посттравматичного стресового розладу, підвищеної тривожності та депресивних станів. Важливо своєчасно надавати військовим психологічну підтримку та реабілітацію, щоб знизити негативний вплив стресу на їхнє здоров'я.

Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності передбачає комплекс заходів, спрямованих на підтримку психічного здоров'я військовослужбовців і сприяння їхній психологічній готовності до виконання бойових завдань. Основними складовими цього процесу є [1]:

1. Психологічна підготовка військовослужбовців, яка передбачає тренування на витривалість, спроможність протистояти стресові, розробку навичок самоконтролю, вміння швидко приймати рішення в умовах небезпеки, а також сприяти формуванню психологічної стійкості до впливу бойових стресів;

2. Психологічний супровід під час виконання завдань, які відбуваються у зонах бойових дій, а саме робота психологів безпосередньо з військовослужбовцями, що допомагає останнім справлятися з психологічними викликами. Такі заходи можуть включати індивідуальні консультації, групові тренінги з управління стресом, роботу з посттравматичним досвідом;

3. Реабілітація після бойових дій. Після повернення з передової важливо забезпечити належний рівень психологічної реабілітації, особливо для військових, які мають ознаки ПТСР або інших психічних розладів. Реабілітаційні програми можуть включати терапію, відновлення соціальних зв'язків та інтеграцію в цивільне життя;

4. Психологічна підтримка сімей військовослужбовців. Важливо враховувати стан не лише військових, а й їхніх рідних, адже соціальна підтримка з боку сім'ї є одним із ключових чинників успішної реабілітації та емоційної стійкості.

До ключових проблем слід віднести, по-перше, нестачу кваліфікованих психологів. Під час війни зростає потреба у військових психологах, які здатні ефективно працювати в екстремальних умовах. Для розв'язання цієї проблеми слід забезпечити якісну підготовку нових фахівців у цьому напрямі та посилити роль психологічної служби в Збройних Силах України.

По-друге, стигматизацію психологічної допомоги. Деякі військовослужбовці, особливо в умовах бойових дій, можуть сприймати звернення за психологічною допомогою як ознаку слабкості. Це призводить до того, що багато проблем залишаються без уваги, що, в свою чергу, загострює психологічний стан військових. Для подолання цього бар'єра необхідно розвивати культуру психологічної допомоги, підкреслюючи її важливість для збереження боєздатності [3].

По-третє, посттравматичний стресовий розлад (далі – ПТСР). ПТСР є однією з найсерйозніших проблем, з якими стикаються військовослужбовці після участі в бойових

діях. Необхідно розробляти ефективні методи діагностики, лікування та реабілітації осіб, які зазнали впливу травматичних подій, зокрема шляхом використання спеціалізованих психотерапевтичних програм і технологій.

Багато з таких осіб стикаються з флешбеками, емоційною відстороненістю та почуттям провини за те, що вижили, що може призводити до ізоляції від суспільства. Цивільні громадяни, особливо ті, хто став свідком насильства, зазнав матеріальних втрат чи втратив близьких, часто відчувають постійний страх, тривожність і безнадію [2].

По-четверте, інтеграцію ветеранів у цивільне життя. Після завершення служби важливо допомогти військовим успішно адаптуватися до мирного життя, забезпечивши їх психологічну та соціальну підтримку. Програми реінтеграції мають включати психологічні тренінги, професійну підготовку, підтримку у працевлаштуванні.

Психологічний супровід професійної діяльності особового складу сектора безпеки і оборони варто розглядати крізь призму реалізації таких ключових функцій, як планування, організація, лідерство та контроль. Планування у сфері національної безпеки є складовою державного управління, що включає визначення пріоритетів, завдань і заходів для зміцнення безпеки України, а також забезпечує збалансований розвиток сектора безпеки і оборони, спираючись на аналіз поточної ситуації та фінансово-економічні можливості держави. Попередні спроби реформування окремих елементів цього сектора демонструють відсутність комплексного підходу та здебільшого обмежуються декларативним визнанням значущості патріотичного і морально-психологічного стану особового складу [4].

Отже, психологічне забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки і оборони України є ключовим елементом забезпечення та підтримки боєздатності військових, їхнього психічного здоров'я та стійкості до стресу в умовах криз. У контексті сучасних викликів і загроз воєнної агресії, з якими стикається Україна, необхідно посилювати роль психологічних служб, забезпечуючи їх кваліфікованими кадрами та сучасними методами підтримки. Лише комплексний підхід до психологічного забезпечення сприятиме досягненню належного рівня готовності військовослужбовців до виконання бойових завдань і збереженню їхнього здоров'я в умовах війни.

1. Богуславський В. В., Дегтярьова М. Д. Психологічне забезпечення службово-бойової діяльності сил безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми службово-бойової діяльності сил сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану : матеріали Регіон. наук.-практ. конф.* (м. Дніпро, 30 черв. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 12.

2. Глушук А., Кандибал А., Оданельчук Н. Посттравматичний стресовий розлад, як наслідок війни у військовослужбовців та цивільних. *Вісник Національного університету оборони України*. 2024. № 6 (82). С. 19–25.

3. Павлюк М. М. Психологічна адаптація військовослужбовців Збройних Сил України. *Вісник Національного університету оборони України*. 2022. № 6 (70). С. 134–141.

4. Старинська О. В. Основні психологічні підходи до вивчення феномена «інтелект»: теоретичний науковий дискурс. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Психологія*. 2022. Вип. 4. С. 9–14.

Марина ЛОГІНОВА

викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-5608-9911>

БЕЗПЕКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В КОНТЕКСТІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРАХ

Реагування на сучасні виклики та загрози в умовах послідовного входження України у світову економічну й політичну систему та активних внутрішньополітичних демократичних перетворень потребує формування принципово нової системи гарантування безпеки життєдіяльності суспільства. Така система має відповідати масштабам існуючих